

VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB

Mezősi Miklós

Képes fejezetek a budapesti –
egyéni/közösségi – közlekedés
évszázados történetéből

Átkelés a Dunán 1900-ban

Folyó színén a szellő borzolója
a víz haján rendezte fodrait –
ilyen volt a déli árnyék rajzolója,
s te illegetted árva bokraid.
Csónakunk velünk meg-megremeg.
Elkötöttük, és a szellő arra int:
cirkáljunk és élvezzük fodrait,
van belőlük itt is, ott is rengeteg.
Kedved visszhangzott, és kedves zúgaid.
Zavartalan volt – tiszta, mint a víz, a csend.

Felszíni (kötőpályás) közlekedés az 1980-as években

Van úgy hogy nincs mit tenni most
elmenne rímnél itt a pilla most
lenyugszik szemhéjunkt megáll
egész nap végzett pislogása most
én innen őszintén nem látok villamost
mivel hogy oly sötét is van
és nem jön erre most
az istenért utasbarát tuja
(villanosnak hívta még a nagymamám)
ne vedd úgy hogy felékszereztem
villamos rímekkel ezt a versem
pedig mi jó poén volt akkor és utána is
de hogy van ez most
várod még a régi rímek illatát
a pislogásos árva-sárga villamossal

Gyalogszerrel a 21. századelőn

Ma oly vidám vagyok
miért van és honnan jön ez
hová halad s miféle útja van
elméletet kovácsolok pedig tudom
hogy gyors iramban fog bedőlni
víg táncot járok gyors ütemre lépdelek

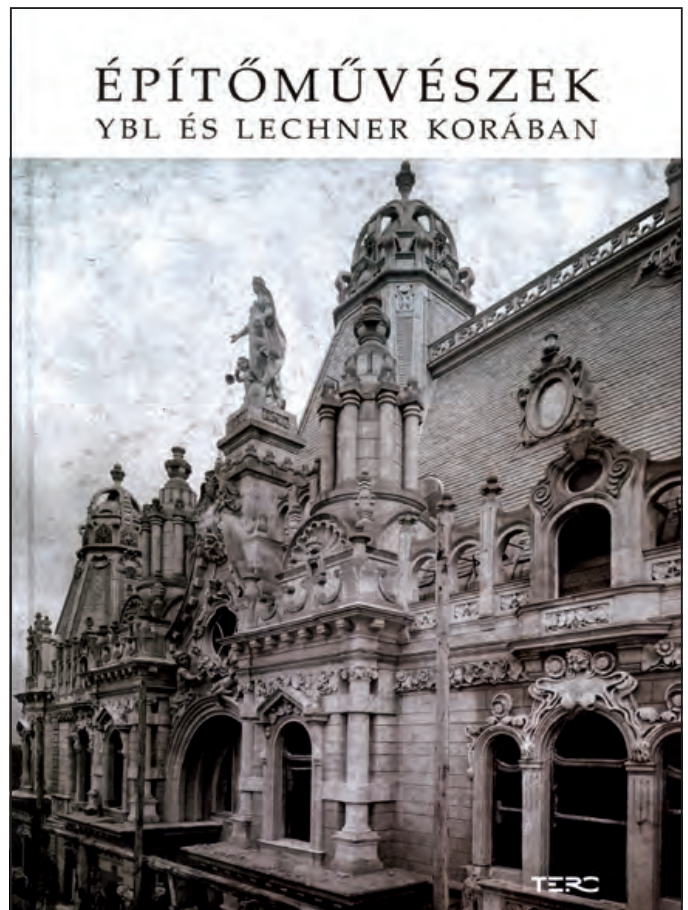
Zárszó

Nézd el, ha áthágtam határaink.
Mert sokszor átléptem – de Máraink
például fekszik mások közt és óva int,
hogy közhelyes (vagy közteres) legyek. Hát most
(halkan, de érthetően rím esett) köhint.

A ROVATOT SZERKESZTI: KIRSCHNER PÉTER

A DERÉKHAD DICSÉRETE

Fodor Béla

Örülhetnek a Budapest (és az ország) építészetének történetével foglalkozó profi és amatőr kutatók, mert a múlt év végén megjelent egy valóban hiánypótló kötet: Építőművészek Ybl és Lechner korában címmel. A tanulmánykötet szerkesztője Rozsnyai József, szerzői pedig a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Művészettörténeti Tanszékének hallgatói – a szerkesztő tanítványai voltak.

A közös kutatási terület hívta életre a munkacsoportot, 2007 óta dolgoztak azon, hogy az 1850 és 1920 közötti építészet- és város-történeti fehér foltok egy jelentős részét eltüntessék. Mert a korszak meghatározó és iskolateremtő mestereiről (*Hild József, Feszl Frigyes, Steindl Imre, Alpár Ignác, Ybl Miklós, Szkalnitzky Antal, Lechner Ödön, Schickedanz Albert, Lajta Béla, Vágó József*) már készültek monográfiák, kiállítások, és életművük többé-kevésbé ismert a szélesebb nagyközönség előtt is. Mellettük és velük együtt dolgozott azonban egy olyan derékhad, akiknek működése kevésbé vagy egyáltalán nincs feldolgozva, rendszerezve. Pedig ezeknek a mestereknek az épületei napjainkban is állnak, s mi nap mint nap elmegyünk mellettük, miközben alkotóikról vajmi keveset tudtunk. Idáig, ha a 19. és a 20. század fordulójának építészeit és alkotásait akartuk jobban megismerni jószérivel csak a *Gerle János-Kovács Attila-Makovecz Imre* szerkesztette *A századforduló magyar építésze* című kiadványt használhattuk, amely adattár jellegénél fogva szűkösen írtatott egy-egy életpályáról.

Ezen változtat most ez a kötet.

A szerzők által feldolgozott tizenhét építész nevét külön is érdemes felsorolni, mert ez is mutatja a vállalkozás úttörő voltát. Lássuk tehát őket időrendben: *Hans Petschnig, Linzbauer István, Ray Rezső Lajos, Schmahl Henrik, Nay Rezső, Strausz Ödön, Aigner Sándor, Baumhorn Lipót, Hübner Jenő, Sándy Gyula, Böhm Henrik, Hegedüs Ármin, Kőrössi Albert Kálmán, Kármán Géza Aladár, Ullmann Gyula, Ray Rezső Vilmos, Marschalkó Béla*. Impozáns névsor, s első ránézésre is látszik, hogy sokakról ez az első komoly dolgozat.

A szerkesztői célkitűzések szerint tanulmányok ismertetik az életpályák minden fontos eseményét, bemutatják és elemzik a főműveket, de kitérnek a kevésbé ismert alkotásokra is. A kutatások fő céljai között szerepelt az életutak és a tervezett épületekkel kapcsolatos adatok minél alaposabb és pontosabb feltárása, meghatározása, a művek stílusának minél finomabb elemzése, a stíluskapcsolatok bemutatása. Az egyes tanulmányok végén a szerzők az adott építőművész munkáinak jegyzékét is közlik, ami a kötet végén található helynévmutatóval összevetve a topográfiai kutatást is lehetővé teszi.

Budapest szempontjából minket legjobban a *Kelecsényi Kristóf* és *Torma Ágnes* jegyezte tanulmány érdekelt: *Schmahl Henrik* pályáját mutatja be és értékeli. Mindig is furcsa volt, hogy Schmahlról, akit Ybl Miklós jobbkezeként emlegettek, aki német kőműveslegényből autodidakta módon küzdötte fel magát elismert építésszé, aki olyan ismert épületeket tervezett, mint az Uránia és a Párisi-udvar, akinek az Andrassy úton és a Nagykörúton több bérpalotája is áll, nem született még alaposabb pályakép. A szerzőpáros tanulmánya ezt az űrt most biztos kézzel pótolta.

Érdemes külön szólni az egyes tanulmányokhoz kapcsolódó jegyzetanyagról, hiszen ezek mutatják, hogy a szerzők alapos és kiterjedt kutatómunkát folytattak könyvtárakban, levéltárakban, és sokszor a helyszínen is. Az ezekben felhalmozódott jelentős ismeretanyag a további kutatások alapját képezheti. A jegyzetanyag praktikusán a lap két oldalán van elhelyezve, így szinte együtt olvasható a fő szöveggel.

A négyszázötven oldalas, formátumában is nagyszabású kötet több száz jó minőségű épületfotó, arckép és tervrajz teszi még informatívabbá és egyben látványossá. Alapos név- és helymutató zárja, mely a rendkívül adatgazdag kiadvány használatát nagyban megkönnyíti. ●

Építőművészek Ybl és Lechner korában.

Szerkesztette: *Rozsnyai József*. Kiadja a *TERC Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.* Budapest, 2015. 447 oldal.

Ára: 4800,-Ft

KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ

MARÓT EDIT – MARÓT MIKLÓS: BUDAPEST – KÖRSÉTÁK A FŐVÁROSBAN

Holnap Kiadó

Ön csak néhány napot tölthet Budapesten, de a rendelkezésére álló rövid időben szeretne minél többet megtudni a magyar fővárosról. Ez a kis kalauz ahhoz ad tanácsot, hogy minél gazdagabb programot állíthasson össze, és az itt töltött időt a lehető legjobban ki tudja használni. Ezért különféle sétákat állítottunk össze, melyek a város múltját és jelenét meghatározó városrészeket át vezetnek.

Ára: 3200,-Ft

EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI 2016: MATEMATIKA, MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM, TÖRTÉNELEM

Corvina Kiadó

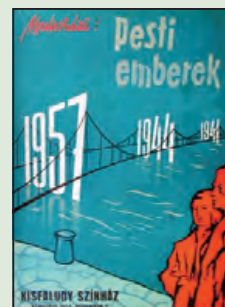
Az érettségi-re való felkészülést segítő, számos általános összefoglaló munkával szemben ez a könyv nem az eddig tanult globális áttekintésért kívánja nyújtani, hanem az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2015 decemberében nyilvánosságra hozott, 2016-os emelt szintű matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem érettségi vizsga szóbeli témaköreinek kidolgozását adja, a Részletes Érettségi Vizsgakövetelmények alapján.

Ára: 1490,-Ft kötetenként

A BUDAPEST ANTIKVÁRIUM AJÁNLATA

MESTERHÁZI: PESTI EMBEREK 1941, 1944, 1957 (PLAKÁT)

Kisfaludy Színház.
Bemutató 1958. december 5.
Szign.: Fehér M.
Méret: 66x48 cm,
kartonra kasírozva

Ára: 10000,-Ft

Látogasson el üzletünkbe, ahol számtalan Budapesttel kapcsolatos tétel közül kedvére böngészhet! Címünk: IX. Üllői út 11-13.
www.budapestantikvarium.hu